

מבנה החלקים בשלחן ערוך רבינו

הקדמת בני הגאון המחבר

וכאשר היותו בן עשרים ... לכתת רגליו ולעלות לפני ולפנים להיכל קדשו של ... מורינו ורבינו **דוב בער** נייע מגיד מישרים דקהילא קדישא מיזעריטש ... ויבחר בכבוד אדונינו אבינו מורינו ורבינו ז"ל ... והיתה התחלתו בהיותו יושב בשבת תחכמוני במקום תחנון של הרב הקדוש הנ"ל שם הואיל באר את התורה בהלכות ציצית והלכות פסח, ושניהם נגמרו שמה עד בואם שמה הני תרי צנתרי דדהבא שבת אחים יחד הגאונים המפורסמים קדושי עליון עמודי עולם הרב מוהר"ר **שמעלקא** ואחיו הרב מ"ו **פנחס** נייע, טרם נסיעתם על כסא הרבנות למדינות אשכנז לקהילת ניקלשבורג וקהילת פרנקפורט דמיין ... ובמיעוט שנים ב' נגמר זה החיבור על אורח חיים.

בשני לוחות כתובים פנים וחוץ, **הלוח הפנים הוא ההלכות בטעמיהן**, ופסקי דינים העולים אחר הפלפול בראשונים ואחרונים וטעמיהן, בלשון זך ונקי להיות שגורה בפי כל אדם. מיוסד על פי דעת כל הפוסקים ראשונים ואחרונים, ובראשם הרב בעל מגן אברהם, לא הפריז על המדה לחלוק עליהם רק להכריע ביניהם בראיות צודקות יתנו עידיהן ויגידו. בחוץ חכמות תרונה בלוח השני הנקרא בשם קונטרס אחרון ... וכן עשה גם **בהלכות הצריכות לכל אדם המפוזרות בשאר חלקי השלחן ערוך**, ליקט אחד לאחד לעשות מהם לוחות הברית כתבנית חלק או"ח הנ"ל. ובחלק היו"ד שבו ההוראות איסור והיתר, שלפני המורים יובאו פסקי ההלכה, **שינה טעמו ולשונו להיות שני הלוחות סביב הש"ע יחנו**, האחד בירור ההלכה בטעמיה, והשני בהרחבת הפלפול בראיות חזקות ובדקדוק לשון הגמ' ופוסקים מדבש מתוקות...

ואחר רוב שנים שהוסיף פליאות חכמה על חכמתו בעמקות ובקיאות, כמו בהיותו בן שלשים שנה שחזר על כל התלמוד עם כל הראשונים והאחרונים ט"ז פעמים, כאשר שמענו מפה קדוש שבהיותו בק"ק מאהליב שאצל נהר דניסטור חזר על כל התלמוד פעם הטי"ז בעמידה לילה ויום ... אז התחיל להגיה ולחדש בספרו זה מחלק או"ח, והתחיל מהלכות נט"י... וגם אשר חיבר בחלק יו"ד, ובפרט בהלכות נדה.

הקדמה למהדורה בתרא סי' א-ד

זאת מצאנו בכתבי הקודש של אדמו"ר ז"ל נייע, שהתחיל לחבר הש"ע מהדורה תניינא כיד ה' הטובה עליו השכיל.

קונטרס אחרון סי' רנג ס"ק ד

(וצריך למחוק זה בפנים).

מהדורה בתרא לאו"ח סי' רמג

ומה שכתב המגן אברהם שם צ"ע ... דלא כהמגן אברהם ... ומ"ש המ"א שם ... זה אינו ... ועל כרחך צ"ל שכוונת המ"א ... אבל גם זו אינה טענה מוכרחת... ומ"ש המ"א ... זה אינו במשמע הלשון כלל.

מהדורה בתרא ליו"ד סי' קפג

מה שכתבו בתשובות שב יעקב ובכרתי ופלתי ... הנה בתוס' וחיידושי רשב"א ור"ן רפ"ק דנדה לא כתבו כן.

כותרת סדר נטילת ידים לסעודה

סדר נטילת ידים לסעודה וקצת הלכותיה בקצרה.

פתיחה ללוח ברכת הנהנין

להקל על הקורא העתקנו בקצרה הלכות הצריכות ושכיחות במדינתנו, וחלקנו לפרקים, למען ירוץ כל הקורא בו.

פתיחה לסדר ברכת הנהנין

ואלה מוסיף על הראשונים, קצת חדושי הלכות ברורות מלוקטות מספרי הקדמונים, שלא נקבעו בלוח הראשון המיוסד ומשוכלל על פי דעת האחרונים.

שער חלק חו"מ דפוס ראשון (תקע"ד)

שלחן ערוך מהלכות הצריכות, מלוקטות מטור חו"מ, גם מהלכות רבית ... וצירפנו לזה גם הלכות תלמוד תורה.

שו"ת צמח צדק או"ח סי' יח ס"ד

ששמעתי ממנו בעצמו, שיש כמה דברים שחוזר בו ממ"ש שם, מפני שנשמך אז יותר מדאי על המ"א.

דברי נחמ"א או"ח סי' כא

שידוע שבשו"ע נדחק הרבה שלא לדחות כל דברי האחרונים ז"ל (בפרט דברי המג"א), משא"כ בסוף ימיו שהוסיף חכמה, העמיד על דעתו הקדושה לחלוק עליהם אפילו להקל בכל מה שלא נראה ליה (וכידוע שבפירוש שמעו ממנו ז"ל שחוזר בו במה שנתן נאמנות להמג"א יותר מדאי).